

Čtvrtek, 15. ledna 2015

P8_TA(2015)0014

Svoboda projevu v Turecku: nedávné případy zatčení novinářů a vedoucích pracovníků ve sdělovacích prostředcích a systematický nátlak vyvíjený na sdělovací prostředky**Usnesení Evropského parlamentu ze dne 15. ledna 2015 o svobodě projevu v Turecku – nedávné zatýkání novinářů, vedoucích pracovníků ve sdělovacích prostředcích a systematický tlak na sdělovací prostředky (2014/3011(RSP))**

(2016/C 300/09)

Evropský parlament,

- s ohledem na svá předcházející usnesení o Turecku,
 - s ohledem na závěry Rady pro obecné záležitosti ze dne 16. prosince 2014,
 - s ohledem na prohlášení komisaře Rady Evropy pro lidská práva ze dne 15. prosince 2014,
 - s ohledem na společné prohlášení vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, místopředsedkyně Komise a komisaře odpovědného za evropskou politiku sousedství a jednání o rozšíření ze dne 14. prosince 2014,
 - s ohledem na zprávu o pokroku Turecka za rok 2014 ze dne 8. října 2014,
 - s ohledem na orientační strategii Komise týkající se Turecka (pro období 2014–2020), dokument ze dne 26. srpna 2014;
 - s ohledem na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech z roku 1996, zejména na jeho článek 19,
 - s ohledem na čl. 123 odst. 2 a 4 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že dne 14. prosince 2014 zatkla turecká policie novináře a členy vedení sdělovacích prostředků, včetně šéfredaktora deníku Zaman Ekrema Dumanliho a generálního ředitele mediální skupiny Samanyolu Hidayeta Karaci; vzhledem k tomu, že soudní příkaz vydaný soudcem z Istanbulu uvádí, že jsou trestně stíháni pro podezření ze založení organizace, která se „nátlakem, zastrahováním a výhrůžkami pokoušela chopit státní moci“, což činili „s použitím lži, zbavení osobní svobody a padělání dokumentů“;
- B. vzhledem k tomu, že část osob zatčených v prosinci 2014 již byla propuštěna; vzhledem k tomu, že dne 19. prosince 2014 oznámil istanbulský soud, že Ekrem Dumanli bude podmíněčně propuštěn, přičemž bude mít do uzavření vyšetřování pro podezření ze spáchání trestného činu zákaz vycestovat, avšak že Hidayet Karace bude až do ukončení vyšetřování zadržován; vzhledem k tomu, že dne 31. prosince 2014 zamítl istanbulský soud námitky státního zástupce proti propuštění Ekrema Dumanliho a sedmi dalších osob;
- C. vzhledem k tomu, že reakce vlády na údajné případy korupce z prosince roku 2013 vzbuzuje vážné pochybnosti o nezávislosti a nestrannosti soudů a je důkazem rostoucí netolerance vůči politické opozici, protestům veřejnosti a kritickým sdělovacím prostředkům;

Čtvrtek, 15. ledna 2015

- D. vzhledem k tomu, že v Turecku je již vězněno opravdu velké množství novinářů a velmi mnoho jich také čeká na soud, že tlak na sdělovací prostředky se za posledních několik let zvýšil, a to včetně tlaku na majitele a vedení mediálních skupin i internetových platforem a platforem sociálních médií; vzhledem k tomu, že v důsledku zastrašujících prohlášení politiků, soudních procesů, v nichž byli obviněni kritičtí novináři, a struktury vlastnictví sdělovacích prostředků se rozšířila autocenzura, kterou praktikují vlastníci sdělovacích prostředků i novináři, a začalo docházet k propouštění novinářů; vzhledem k tomu, že turecká vláda novináře obviňuje většinou na základě tureckého protiteroristického zákona a článků trestního zákoníku týkajících se „teroristických skupin“;
- E. vzhledem k tomu, že dne 6. ledna 2015 byla v Diyarbakiru zatčena nizozemská zpravodajka Frederike Geerdinková, jež byla vyslechnuta policií a ještě téhož dne propuštěna po intervenci nizozemského ministra zahraničních věcí, který byl v té době na návštěvě Turecka, a že dne 7. ledna 2015 byl při odletu na istanbulsém letišti zadržen jiný nizozemský novinář Mehmet Ülger, který byl vyslechnut a později téhož dne propuštěn;
- F. vzhledem k tomu, že dodržování zásad právního státu a základních práv, včetně svobody projevu, tvoří základ hodnot EU, k jejichž dodržování je Turecko formálně zavázáno na základě žádosti o členství v EU a souvisejících jednání a na základě svého členství v Radě Evropy;
- G. vzhledem k tomu, že EU a její členské státy zatýkání, k němuž došlo dne 14. prosince 2014, důrazně kritizovaly a prohlásily, že „je v rozporu s evropskými hodnotami“ a „neslučuje se se svobodou sdělovacích prostředků“; vzhledem k tomu, že prezident Erdogan jakoukoli kritiku EU jednoznačně odmítl;
1. odsuzuje nedávné policejní zásahy a zadržení řady novinářů a představitelů sdělovacích prostředků, k nimž v Turecku došlo dne 14. prosince 2014; zdůrazňuje, že tyto akce zpochybňují respektování zásad právního státu a svobody sdělovacích prostředků, která je jednou z klíčových zásad demokracie;
 2. připomíná, že svobodný a pluralistický tisk jsou základními prvky demokracie, stejně jako řádná soudní řízení, presumpce nevinny a nezávislost soudnictví; zdůrazňuje proto, že pokud jde o tuto poslední vlnu zatýkání, je každopádně nezbytné i) poskytnout podrobné a transparentní informace o obviněních obžalovaných osob, ii) umožnit obžalovaným plný přístup k usvědčujícím důkazům a poskytnout jim bezvýhradní práva na obhajobu a iii) zajistit řádné projednání těchto případů s cílem zjistit bezodkladně, zda jsou obvinění nade vše pochybnost pravdivá; zdůrazňuje, že tyto akce zpochybňují respektování svobody sdělovacích prostředků, která je jednou z klíčových zásad demokracie; připomíná tureckým orgánům, že v přístupu ke sdělovacím prostředkům a novinářům musí být mimořádně obezřetné, neboť svoboda projevu a sdělovacích prostředků jsou nadále stěžejními prvky fungování demokratické a otevřené společnosti;
 3. vyjadřuje obavy z toho, že nemusí dojít k realizaci demokratických reforem, a zejména se obává klesající tolerance vlády vůči veřejným protestům a kritickým sdělovacím prostředkům; poukazuje v této souvislosti na to, že zatýkání, které proběhlo dne 14. prosince 2014 zapadá do zavrženíhodného schématu vystupňovaného tlaku a restrikcí vůči tisku a hromadným sdělovacím prostředkům, včetně internetových sociálních médií a platforem; konstatuje, že míra zakazování internetových stránek je v Turecku nepřiměřená; odsuzuje skutečnost, že vysoký počet novinářů je v současné době ve vazbě, která je pro ně fakticky trestem, a vyzývá turecké soudní orgány, aby tyto případy co nejdříve přezkoumaly a řešily;
 4. naléhavě vyzývá Turecko, aby pracovalo na reformách, které by měly zajistit náležité fungování systému brzd a protiváh, který plně zaručuje svobody, včetně svobod myšlení, projevu a sdělovacích prostředků, demokracii, rovnost, právní stát a dodržování lidských práv;

Čtvrtek, 15. ledna 2015

5. zdůrazňuje význam svobody tisku a dodržování demokratických hodnot pro proces rozšíření EU; podtrhuje skutečnost, že řada ustanovení v tureckém právním řádu a to, jak je vykládají soudci, nadále omezuje svobodu projevu, včetně svobody sdělovacích prostředků; připomíná, že svoboda projevu a pluralita sdělovacích prostředků patří k hlavním evropským hodnotám a že nezávislý tisk je pro demokratickou společnost naprosto nepostradatelný, jelikož občanům umožňuje, aby se aktivně a informovaně účastnili rozhodovacích procesů, čímž se posiluje demokracie; naléhavě v tomto ohledu tureckou vládu vyzývá, aby ke svobodě sdělovacích prostředků přistupovala jako k jedné z priorit a aby zajistila náležitý právní rámec, který zaručí pluralitu v souladu s mezinárodními normami; vyzývá rovněž k ukončení nátlaku vyvíjeného na kritické sdělovací prostředky a novináře a zastrasování těchto prostředků a novinářů;
 6. poznamenává, že akční plán pro předcházení porušování Evropské úmluvy o lidských právech nepočítá s revizí příslušných ustanovení protiteroristického zákona nebo trestního zákoníku, které jsou využívány k omezení svobody projevu; zdůrazňuje, že je nutné, aby reforma těchto zákonů byla prioritou;
 7. zdůrazňuje, jak uvedla Rada ve svých závěrech ze dne 16. prosince 2014, že nástroj předvstupní pomoci (NPP II) na období 2014–2020 zavádí větší soudržnost mezi finanční pomocí a celkovým pokrokem při naplňování předvstupní strategie, jejíž součástí je i důsledné dodržování základních práv a svobod;
 8. nabádá k tomu, aby se v rámci nástroje předvstupní pomoci věnovala větší pozornost nezávislým sdělovacím prostředkům; zdůrazňuje v této souvislosti i to, že je důležité, aby byly podporovány také organizace občanské společnosti, neboť pouze transparentní a dobře fungující společnost může vybudovat důvěryhodnost a důvěru mezi různými složkami živé a demokratické společnosti;
 9. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku/místopředsedkyni Komise a vládě a parlamentu Turecka.
-